

Prikaz:
Mojca Kukanja Gabrijelčič i
Keli Gorela
NADARJENOST NA
PREDŠOLSKI STOPNJI

2018., 170. str.

U izdanju Univerze na Primorskem, Koper, krajem 2018. godine objavljena je znanstvena monografija „Nadarjenost na predšolski stopnji (*Darovitost u predškolskoj dobi*)“ autorica doc. dr. sc. Mojce Kukanja Gabrijelčič i mr. sc. Keli Gorela. Ovo je prva znanstvena monografija u Republici Sloveniji koja se bavi darovitim djecom predškolske dobi. Monografija se bavi problematikom koja je već dugo vremena zanemarena kako u teoretskom tako i u praktičnom smislu. Stoga je njezino objavljivanje vrlo dragocjeno svima onima koji se profesionalno bave odgojem djece. Pojmu darovitosti autorice prilaze interdisciplinarno koristeći pritom zavidan broj najnovijih znanstvenih istraživanja na međunarodnoj razini što ovu znanstvenu monografiju čini posebno vrijednom i zanimljivom.

Sadržaj monografije podijeljen je u pet osnovnih poglavlja na 179 stranica. Sva-ko poglavlje sadrži potpoglavlja koja pobliže pojašnjavaju i razmatraju darovitost djece rane i predškolske dobi. Knjiga je pisana na slovenskom jeziku. Stil je pisanja jednostavan i omogućava razumijevanje i stručnjaci-ma koji nisu sa slovenskog govornog područja. U prvom poglavlju *Temeljni pojmovi* autorice pišu o pojmu darovite djece. Prema mišljenju autorica darovitost u ranoj i predškolskoj dobi još uvijek je nedovoljno istražena u Sloveniji i u svijetu. Još su uvijek neusuglašeni pojmovi darovitosti djece.

U drugom poglavlju *Pregled razvoja djece predškolske dobi* autorice se kroz razvojna područja usmjeravaju na razvoj djece od rođenja do šeste godine života. Ulaze podrobnije u analizu pojma darovitosti. Na kraju poglavlja autorice daju prikaz indikatora za prepoznavanje darovitog djeteta u usporedbi s prosječno razvijenim djetetom i predstavljene su rezultati istraživanja provedenog među roditeljima.

Treće poglavlje nazivaju *Darovitost u predškolskoj dobi*. U prvom dijelu trećeg poglavlja autorice se usmjeravaju na problem darovitosti djece u Republici Sloveniji. Ističu kako je svijest o darovitoj djeci predškolske dobi i razvoj njihovih potencijala još uvijek oskudna, nedovoljno istražena što autorice dokumentiraju nizom zakonskih i podzakonskih akata koji reguliraju djelatnost ranog i predškolskog odgoja u Republici Sloveniji. U nastavku trećeg poglavlja autorice ističu važnost ranog otkrivanja darovite djece te najčešće prepreke na tom putu. Kao najveću prepreku ističu nedostatnu potporu roditelja. Autorice zatim ističu vrlo važnu educirano-st odgojitelja jer smatraju da je upravo neodgovarajuća osposobljenost odgojitelja temeljni razlog zbog kojeg odgojitelji prednost daju starijoj darovitoj djeci. Stoga, neobično je važno osigurati kompetentne odgojitelje koji će biti osposobljeni prepoznati potencijalno nadareno dijete.

Autorice navode i financijske poteškoće pri uvođenju odgojno-obrazovnih programa za potencijalno darovitu djecu. U trećem poglavlju autorice daju dvije skale

procjene koje se mogu koristiti za identifikaciju darovite djece. Jedna za odgojitelje (skala dr. Tebbsa) druga za roditelje (modificirana OLAND skala procjene za darovitu djecu).

U četvrtom poglavlju *Karakteristike darovite djece* autorice pišu o novim spoznajama o manifestiranju obilježja darovite djece. Autorice ističu da postoje dva temeljna i vrlo značajna područja u kojima je darovitost vidljiva. Prvo, darovitost na svim razvojnim područjima vrlo je rijetko vidljiva, javlja se u iznimno rijetkim slučajevima i drugo, darovito dijete u određenom području/područjima (govorno-jezični razvoj, motoričke vještine i sposobnosti, socio-emocionalni razvoj, likovnost, glazba, matematičke sposobnosti) napreduje prosječno za trećinu brže od svojih vršnjaka.

U petom poglavlju naslovljenom *Suradnja s vrtićem* autorice navode da bi se uspješno identificiralo darovito dijete i učinkovito podržao njegov razvoj, nužno je ostvariti dobru suradnju između obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Tu suradnju moguće je ostvariti četirima različitim načinima suradnje:

1. Kooperacija – proizlazi iz uvjerenja roditelja i vrtića o potrebi aktivnog uključivanja u razvoj darovitog djeteta, kvalitetne suradnje i razmjene informacija. Takva suradnja omogućuje pravovremenu identifikaciju darovitosti.
2. Konflikt – nastaje kad su roditelji aktivni i svjesni darovitosti djeteta, dok je vrtić pasivan jer smatra da je plan i program rada tako koncipiran da zadovoljava potrebe sve djece.
3. Preplitanje – proizlazi iz konfliktne situacije u kojoj je vrtić aktivan, a roditelji su pasivni jer se boje etiketiranja i negativnog utjecaja na daljnji razvoj djeteta.
4. Prirodan razvoj – i roditelji i vrtić zauzimaju pasivan stav. Prepoznaju djetetovu darovitost, podržavaju dijete, ali smatraju da dijete treba pustiti da se prirodno razvija.

Autorice smatraju da je najučinkovitiji model kooperacija odnosno suradnja roditelja i vrtića. Roditelji imaju iznimno važnu

ulogu u detekciji, poticanju, i razvoju darovitog djeteta.

Vrijednost ove monografije ogleda se i u pokušaju autorica da terminološki razjasne pojmove darovitost, potencijalna darovitost i talent u ranom i predškolskom odgoju. Tim više jer se ni akademska zajednica ni praktičari ne mogu složiti je li u predškolskoj dobi primjerenije koristiti termin talent, potencijalna darovitost. U konačnici u jednom su svi složni, a to je da je važno detektirati dijete koje je potencijalno darovito te predlažu da se kod predškolskog djeteta koriste izrazi talent i visoki potencijali djeteta kako bi se izbjegli nesporazumi oko nazivlja. Na taj se način ukazuje stručnjacima na visoke sposobnosti djeteta i potrebu da se dijete prati, da se osiguraju odgovarajući poticaji i stimulativno okruženje.

Ova je publikacija vrijedan doprinos razjašnjenju pojma darovitosti u ranoj i predškolskoj dobi, poticaj za daljnja empirijska istraživanja i korisno štivo praktičarima u svakodnevnom poslu i roditeljima darovite djece.

Davorka Kalčić

Dječji vrtić Žminj, Republika Hrvatska